

36^{מאות}
2020

הקאמרה
הישראלית ירושלים
מנהל מוזיקלי: אבנר בירון

04

כלים וקולות

י. ס. באך / יוהאנס פסיין

הקאמרטה הישראלית ירושלים

מנהל מוזיקלי אבנר בירון

נגני התזמורת

כינור ראשון

מתן דגן*

נטשה שר*

כרמלה ליימן***

רומן יוסופוב

מיכאל פביה

ארנוולד קובליאנסקי

הלינה קורינץ

כינור שני

הדס פבריקנט**

אדוארד רזניק**

אומרי צח

מיכאל קונצביץ'

קרן שושני

סמדר שידלובסקי

ויולה

אליאנה לובנברג**

טטיאנה פיין

בוריס רימר

אדוארד שובייב

צ'לו

מרינה כץ**

צבי אורליאנסקי**

אלכסנדר סינלניקוב***

אסתר ולדְרֶס

קונטרבס

דמיטרי רוזנצוויג**

שי פקר

חליל

אסתי רופא**

שני שניאָר

אבוב

מוקי זוהר**

אורי מירז

קלרינט

שירה אליסֶף**

בסון

מאוריציין פאז**

קריסטיונס גריגס

קרן יער

אלון ראובן**

רות ורון

עוגב וצ'מבלו

איריס גלוברזון־הירש°

טימפני

קרן פנפיומן־זהבי**

*כנר ראשי

**נגן ראשון

***משנה לנגן ראשון

°נגן אורח

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל

עו"ד יאיר גרין*, יו"ר

אבנר אזולאי

יעקב אייזנר*

פרופ' רות ארנון*

פרופ' שלמה בידרמן

ד"ר יורם בלשר*

פרופ' אבי בן בסט

רו"ח תלמה ברבש־קנולר

פרופ' בני גיגר*

אפרת וימן גרשוני*

אילן דה פריס*

פרופ' משה הדני*

גרשון זוהר

יהודה זיסאפל

רות חשין*

משה מיכלס*

פרופ' מנחם פיש

ד"ר שמואל קבילי*

רו"ח רענן קופי*

פרופ' אורי קרשון

פרופ' דפנה שוורץ*

ד"ר לאה שמיר־שנאן

ברוך שלו

דב שפיר

*חברי הוועד המנהל

צוות הניהול

מנהל כללי יורם יונגרמן

מנהל אדמיניסטרטיבי מיכאל קונצביץ'

מפיקה ענת ריכטר

מנהלת שיווק שרה טיילור דוד (בחופשה), ד"ר שרון גורדון

מנהלת מכירות דגן פדר

רכז תוכני מוזיקה ד"ר רון מרחבי

מנהלת משרד דבי בן צבי

מנהל במה ואלרי אקסיונוב

הנהלת חשבונות שרית יצחקי

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים

טל: 02-5020503 | פקס: 02-5020504 | מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 | בימים א'-ה' 09:00-17:00

כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com | אימייל: info@jcamerata.com

כתיבת התכנייה בני הנדל עיצוב גרפי חגית מימון צילום שער יואל לוי

צילום אמנים ארנו סער, פיטר לנגוביץ', רונו לאסקו, מייט ג'וריאדו, ג'אן קריבל, הראלד הופמן,

ג'יאנג חן, עמוס ויניקור, גלית דויטש, אבשלום לוי

04

!.ס. באך / יוהאנס פסיון

אָנֶדֶרס מוֹסְטוֹן מנצח (אסטוניה)

אָנְטוּ אָניס טנור | אוונגליסט (אסטוניה)

אָרְה סאָל בריטון | ישוע (אסטוניה)

מריה וִלְדֶמָה סופרן (אסטוניה-הולנד)

איריס אוֹיָה אלט (אסטוניה)

המקהלה הקאמרית

קולגיום מוזיקלה (אסטוניה)

מנהל מוזיקלי: אָנְדֶרִיק אִיקְסְטֶרְב

יוהאן סבסטיאן באך (1750-1685)

יוהאנס פסיון, רי"ב 245

מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ו', 14.2.20 בשעה 13:00

מוצ"ש, 15.2.20 בשעה 20:00

יום א', 16.2.20 בשעה 20:00

תיאטרון ירושלים

יום ג', 18.2.20 בשעה 20:00

הקונצרט יועבר בשידור חי

בכאן קול המוסיקה,

באתר הקאמרה ובדף הפייסבוק

הקאמרה הישראלית ירושלים אסירת תודה לסינמטק ירושלים
בעבור סדרת הסרטים וההרצאות "על הצליבה" שהגישה לקהל
הירושלמי לקראת הקונצרט.

אָנְדֵרְס מוּסְטוֹן / מנצח

המנצח האסטוני אנדרס מוסטון, יליד 1953, מומחה עולמי למוזיקת ימי הביניים והבארוק, זכה בחמישה פרסי מוזיקה בארצו ובשנת 2000 עוטר בתואר "אזרח כבוד של טאלין".

ב-1977, אחרי שקיבל תואר אמן בנגינת כינור מן האקדמיה למוזיקה ולתיאטרון בטאלין, נסע מוסטון לאוסטריה ולהולנד, שם השתלם במוזיקה עתיקה ולמד לנגן בכלים עתיקים. 1972, השנה שבה סיים את לימודיו התיכוניים, היא השנה שבה חש הימשכות גוברת אל המוזיקה הכנסייתית הקדומה. עקב כך הקים באותה שנה את "הורטוס מוזיקוס", מאנסמבלי המוזיקה העתיקה הוותיקים באירופה. יצוין כי האנסמבל, שהחל את דרכו בחקר השורשים הנוצריים של המוזיקה האירופית, מנגן היום גם מוזיקה הודית, ערבית, יהודית ובת זמננו. מוסטון ו"הורטוס מוזיקוס" מרבים להתארח על בימות פסטיבלים בעולם, ואת הקלטותיהם נושאים יותר מ-30 תקליטורים.

חלק מזמנו מוסטון מייחד להופעות ככנר סולן, וגם מן המוזיקה הקאמרית והג'ז אינו מושך את ידו. רביעיית הג'ז שלו עשויה לנגן

קונצ'רטי ברנדנבורגיים ווריאציות גולדברג בסווינג ג'ז. עם זה, עיקר עיסוקו הוא הניצוח. את הניסיון שצבר במוזיקה עתיקה מוסטון מיישם בפרשנות מקורית שהוא מעניק ליצירות מלחינים קלאסיים, רומנטיים ובני זמננו. בין היוצרים בני זמננו שהוא מרבה לנגן את הלחנותיהם נמנים האמריקני פיליפ גלאס, האנגלי ג'ון טבנר, הגאורגי ג'יה קנצ'לי, היפני טורו טקמיטסו, הארמני אָוֵט טֶרְטֶרְיָאן, הרוסי ולדימיר מרטינוב והאוקראיני ולנטין סילבסטרוב. כמובן, הוא בקשרי ידידות ועבודה עם בני ארצו אָרְקִיֶסוֹן טִיר (Tüür), פטר וְהִי (Vähi), גלינה גְרִיגוֹרְיֶבָה ואָרוּוּ פֶרֶט.

תחת שרביטו של מוסטון ניגנו תזמורות מובילות באסטוניה, בפינלנד, בשבדיה, בגרמניה, בהולנד, בלטביה, בליטא, ברוסיה ובישראל, שבה מוסטון מרבה להופיע ככנר וכמנצח. הופעתו הראשונה עם הקאמרטה הייתה ב-2012 ושיתוף הפעולה שלו עם התזמורת בא לידי ביטוי בין השאר בפסטיבל מוסטון-פֶסֶט המפגיש יצירות ומוזיקאים מישראל ומאסטוניה.

אַרֶה סָאָל / בריטון

מ-1989 ארה סאל משמש סולן באופרה הלאומית האסטונית ומגלם תפקידים בבתי האופרה של לטביה וליטא, סטוקהולם ומלמו ובתיאטרון העירוני של פירנצה. סאל בוגר האקדמיה האסטונית למוזיקה ולתיאטרון בטאלין. ב-1996 העפיל למקום הראשון בתחרות "קולות מן האופרות של רוסיני ודוניצטי" באיטליה ושנה אחר כך זכה בפרס האופרה הנחשק ביותר באסטוניה - ע"ש ג'אורג אוטס. בין תפקידיו: הדמויות הראשיות ב**דון ג'ובאני** של מוצרט, **נבוקו וריגולטו** של ורדי, **יבגני אוניגין** של צ'ייקובסקי, אלמוויה **בנישואי פיגארו** של מוצרט, פיגארו **בהספר מסביליה** של רוסיני, רודריגו **בדון קרלו** של ורדי ודון קרלו ב**אָרְנֵי** שלו, מרצ'לו ב**לה בוהם** של פוצ'יני וסונורה **בהנערה מן המערב** שלו, אַסְקֶמִין **בכרמן** של ביזה, בֶּלְקוֹרָה **בשיקוי האהבה** של דוניצטי, יֶלְצֶקִי **בפיק דאם** של צ'ייקובסקי ואדווין **בנסיכת הצ'רדש** של קלמן. ברסיטלים משמיע סאל שירים אסטוניים, רוסיים ואיטלקיים. הופעתו הראשונה בישראל הייתה במוסטון־פסט בשנה שעברה.

אַנְטוּ אָנִיס / טנור

אנטו אָנִיס, יליד 1979, הוא אמן כלי נקישוה וזמר. הוא החל ללמוד נגינה בכלי נקישוה וניצוח מקהלות בבית הספר התיכון למוזיקה בטאלין ולימודי תואר ראשון באקדמיה למוזיקה ולתיאטרון של טאלין. לאחר שהשתלם בהולנד ובפינלנד, החל לעבוד כנגן כלי הנקישוה של תזמורת האופרה הלאומית האסטונית. כטנור הצטרף ב-2001 לאנסמבל הקולי ה**ייִנְנֶקֶר** וב-2010 לאנסמבל ווקס **קֶלְמֶנְטִיס**, השר שירה גרגוריאנית. היום הוא טנור ואמן כלי נקישוה באנסמבל הוותיק ה**וֶרְטוּס** מוזיקוס בניהולו של מאסטרו מוסטון. כזמר הופיע אנטו אַניס בקנטטות של באך ובאורטוריות של מונטוורדי, פרסל, הנדל, מוצרט, מנדלסון ושוברט. תפקידו האהוב הוא האוונגליסט בשני הפסיונים של באך, והוא שר אותו פעמים רבות בארצו ומחוצה לה, בין היתר עם התזמורת הסימפונית ירושלים, התזמורת הקאמרית הישראלית ואנסמבל בארוקדה. כמו כן הופיע **בהעיני והתחייה** של המלחין הבריטי בן זמננו אֵיִבֶן מוֹדִי עם הפילהרמונית של סנט פטרבורג.

איריס אויה / אלט

לאורך העשור הראשון של המאה הייתה איריס אויה חלק מסקציית זמרות האלט במקהלה הקאמרית הפילהרמונית האסטונית רבת היוקרה. במקהלה הרבתה לשיר תפקידי סולו ביצירות בארוקיות - פסיונים, אורטוריות ומיסות - וביצירות מוצרט, בטהובן, סטרווינסקי ופרט. 2011, שנת סיום חברותה במקהלה, הייתה גם השנה שבה השלימה לימודי תואר שני באמנויות הזמרה ובניצוח מקהלות באקדמיה האסטונית למוזיקה ולתיאטרון בטאלין. מאז היא מופיעה כזמרת עצמאית ברסיטלים, בשירה סולנית וכחלק מאנסמבלים. היא מתעניינת במיוחד בממשק בין הקול לכלי, ובאמת, ב"רֶזֶנְבִילִיס", אנסמבל המבצע מוזיקה אסטונית חדישה, היא הקול השר לצד חליל, צ'לו וקנל (הציתר האסטוני). לאורך שנים אויה משתפת פעולה עם המנצח הבינלאומי פול הילֶר והאנסמבלים שניהל: "אָרְס נֹבֶה" הֶדְנִי, "רֶמִיקְס" הפורטוגלי ו"תיאטרון הקולות" הבינלאומי. שירתה של איריס אויה הוקלטה בתקליטורים של "הרמוניה מונדי", ובהם, לצד מוזיקה אסטונית עכשווית, שירים של רחמיניוב ושוסטקוביץ'.

מריה וּלְדָמָה / סופרן

זמרת הסופרן האסטונית מריה ולדמה זוכה לשבחים בבצעה יצירות בארוק ויצירות בנות זמננו. היא השלימה תואר ראשון ושני בקונסרבטוריון המלכותי בהאג שבהולנד, בשנת 2014 זכתה בפרס ע"ש מייקל אוליבר ובפרס חביבת הקהלה בתחרות הבינלאומית לזמרה שליד פסטיבל הנדל הלונדוני וב-2013 הגיעה למקום השני בתחרות הזמרה הבינלאומית ע"ש פֶּטִימָה טַרְצוּ בִּוְצ'נֶצָה שבאיטליה. ולדמה מופיעה על בימות קונצרטים ובבתי אופרה ברחבי אירופה, בארצות הברית ובמזרח הרחוק. באחרונה הופיעה ב**ברקוויאם** של מוצרט עם הסינפוניטה של הונג קונג, ב**תפילות הערבית** של מונטוורדי עם קונסורט דֶנְדִין הסקוטי, ב**מתאוס פסיון** של באך עם "אגודת באך ההולנדית" וב**פסיון של אדם הראשון** מאת אָרוּו פֶּרְט ובבימויו של רוברט וילסון עם המקהלה הפילהרמונית הקאמרית האסטונית והתזמורת הקאמרית של טליון. על במת האופרה גילמה בין היתר את אנג'ליקה ב**אורלנדו** של הנדל, את צרלינה ב**דון ג'ובאני** של מוצרט ואת מינה בֶּרְטְשְׁנִידֶר באופרה **תלמיד נאור של השחור** מאת המלחין ההולנדי־בריטי בן זמננו דומיני קֶלְמֶנטֶס.

במוסטון־פֿסט האסטוני־ישראלי 2017 בלבד שרה ב-10 קונצרטים עם הסימפונית ירושלים ואנסמבל בארוקדה.

אָנְדֶרִיק אַיקְסוֹרַב מנצח וטנור, פסע אל עֵבֶר מעמדו הכפול במסלול הכשרה רב־שלבי. בילדותו למד לנגן בחצוצרה ובקרן יער ובבגרותו בחר במגמת הניצוח באקדמיה למוזיקה ולתיאטרון בטאלין. אחרי שהשלים בה שני תארים, נסע לקונסרבטוריון המלכותי בהאג להשלים שני תארים נוספים, באמנויות הזמרה. שנת 2011 הייתה לו שנה מעצבת: המקהלה שזה עתה הקים - קולגיום מוזיקָלה - זכתה בתואר "מקהלת השנה"* והוא עצמו הוכתר כ"מנצח הצעיר של השנה" והחליט להוסיף את הזמרה אל עיסוקו כמנצח.

*בהמשך זכתה בתואר זה גם ב-2014 וב-2017.

המקהלה הקאמרית קולגיום מוזיקָלה בניהולו המוזיקלי של אָנְדֶרִיק אַיקְסוֹרַב

ב-2018 העניקה קרן התרבות של אסטוניה פרס לקולגיום מוזיקָלה ולמייסדה אָנְדֶרִיק אַיקְסוֹרַב על "מצוינות בביצוע והצגה עקבית של המוזיקה המקהלתית האסטונית במולדת ובעולם". פרס זה מצטרף לפרס בתחרות הבינלאומית של איגוד השידור האירופי ל-2017 ולשלושה תוארי "מקהלת השנה" של איגוד המקהלות האסטוניות.

ברפרטואר של קולגיום מוזיקָלה יצירות מן הרנסנס ועד ימינו, ומקום מיוחד שמור בו לאסטונים אָרוּו פֿרט, וְלִיו טוֹרְמיס, אָרְקִי־סוֹן טִיר (Tüür), הלנה טוֹלוֹה, טֶנוּ קֶרְבִּיץ, מרים טֵלִי, פֿרט אוֹסְבֶּרג ועוד.

המקהלה הופיעה עם גופי מוזיקָה רבים באסטוניה, באירופה ובישראל.

Conductor Endrik Üksvärav **Soprano** Anna-Grete Rebane, Eleri-Kristel Kuimet, Grete Maipuu, Karmen Urb, Lili Kirikal, Margit Lahevee, Silja Uhs, Triini Sarap **Alto** Anneli Leinberg, Gerta Raidma, Kaisa Kukk, Mari Roos, Margit Kariis, Teisi-Liis Vaik, Ragne Rütelmaa **Tenor** Allan Tamme, Andre Tõnnis, Dierik Pieter Aartsen, Elar Nellis, Henri Viies, Rasmus Laks, Risto Ööbik, Roberto Redando Sainz **Bass** Eerik-Robert Ots, Gregor Rehand, Kaarel Vahermägi, Karl Ruudi, Ott Jalakas, Taavi Hommuk, Toomas Kariis

ורק המונופוניה מותרת. מ-1717 הותר בכל זאת ריבוי הקולות ההרמוני והוא הזדהר ברוב הדר. אשר לטקסט, הרפורמטור לוּתֶר הכניס שינוי גם כאן, בהזמינו את דוברי הגרמנית להמיר את הלטינית הארכאית והסתומה בגרמנית המודרנית והמובנת.

במאה ה-18 התקבע הדפוס שנשמע היום: תיאור העלילה מונח על כתפי "אוונגליסט" ("שליח טוב"). הרצ"טטיב שבפיו מלווה באורגן בלבד והוא קרוי על כן "יבש" (secco). כינוי זה מסב אולי עוול לאוונגליסטים הטובים. יובש אין כאן. בעזרת המוזיקה המזהירה של באך ויפי הקול ויכולות ההבעה של האוונגליסט האירועים מצטיירים לנגד דמיוננו כהצגת שקופיות. היגון, התרעומת, הזעם והאמפתיה עולים מן הטקסט המזומר. למשל, על ביטוי כגון "וייסרהו בשוטים", האוונגליסט מתעכב כל כך, עד כי פיתולי המליסמות גוזלות את נשימתו. אין מחוץ לעולם האופרה תפקיד טנור כה מאתגר.

את הרפליקות של ישוע שר בס, והמקהלה מגישה את הדברים המובאים מפי קבוצות האנשים שאכלסו את הסצנות הדרמטיות - ההמון (הקרוי גם "היהודים"), הכוהנים, החיילים, המשרתים. שירת המקהלה, גם בקטעי אוונגליון, אינה רצ"טטיבית, אלא - כאמור - רב־קולית לעתים. על באך אפשר לסמוך כי בקטעי המקהלה הדרמטיים - בוויכוחים עם פילטוס, ב"מסירת" ישוע, בדרישה לצלוב אותו, בחלוקת בגדיו - ימצא פוגות, שבהן מהירות השירה, עצמת ההבעה ודחיפות כניסות הקולות זה על גבי זה, יוצרות מתח ודרמה ומזכירות לעתים קרובות לחישות של נחש.

סופרן ואלט (או מצו־סופרן או קונטרה־טנור), טנור ובס־בריטון חולקים את תפקידי

לא בנקל זכה באך ב-1723 במשרתו כמנהל המוזיקלי של העיר לייפציג. קברניטי המוזיקה של העיר העדיפו על פניו את טְלֶמן ואת גְראופֶנְר, ורק אחרי שכשלו המגעים עמם, הוחתם באך. העובדה כי נותר בכהונתו כחצי יובל שנים, עד קרוב למותו, מעידה כי הצליח להרשים את מעסיקיו במאוד מאוד, אולי כבר אחרי ששמעו את "יוהאנס פסיון", היצירה הליטורגית הגדולה הראשונה שהעניק ללייפציג כמה חודשים אחרי כניסתו לתפקיד*. ב-7 באפריל, "היום השישי הטוב" שלפני הפסחא של 1724, ניצח באך על אנסמבל קולי־כלי בהיכל רחב הידיים של כנסיית ניקולאי הקדוש בלייפציג, ולשמחתם הרבה של המלחין הצעיר ושל מעסיקיו החדשים התקבלה היצירה בקורת רוח ובשבחים.

פירוש המילה הלטינית "פְּסִיוֹ" הוא עיניו. "הפסיון" הליטורגי הוא תיאור מילולי־צלילי של העינוי שסבל ישוע לקראת קץ חייו - ממעצרו בגת שמנים ועד לצליבתו. רוב הטקסטים של האורטוריה נטולים מהפרקים 17 ו-18 של "הבשורה עפ"י יוחנן", הידוע כ"המטביל". גם שני פסוקים מן הבשורה עפ"י מתי מופיעים, אולי משום שלטעמו של באך התיאורים בבשורת יוחנן יבשושיים מדי ולא די "מרגשים".

עיצובי הפסיונים לבשו צורה ופשטו צורה לאורך המאות: בתחילה נהגו כמרים ומטיפים לקרוא קטעים מן הברית החדשה וביניהם שרה הקהילה כוראלים בלטינית. בימי הביניים הוחל כבר לזמר את הסיפור - בשירה גרגוריאנית מונופונית. בהמשך קמו ממחיזים וחילקו את הטקסט בין מְסַפֵּר לבין דמויות הסיפור, ובמאה ה-15, עם התפתחות הפוליפוניה, הותרה גם זו, אך כי לאט ובהדרגה: בתחילה פסקו אבות הכנסייה כי "הפוליפוניה היא פעלול חילונוי!"

אדריכלות היצירה מייצרת צורה סימטרית, שבשני קצותיה קטעי מקהלה ארוכים ומרשימים, ובתווך - בין קטעי רצ'טטיב - כוראלים, המבטאים את רגשות ציבור המתפללים ואריות, המבטאות את רגשות המתבונן היחיד. סימטריה גמורה שולטת גם בפרקי השירה: זוג אריות לסופרן, זוג לאלט, זוג לטנור וזוג לבס. הכוראלים והאריות פוליפוניים ומלואים בתזמורת כולה, והם מסודרים משני צדי המרכז הדרמטי - התפיסה, ההאשמה, ההתכחשות, הצליבה. המרכז הדרמטי איננו רצוף, כי אם מפוצל בין סוף פרק א' לראשית פרק ב'. לפני ההפסקה העלילה משתלשלת ממאסר ישוע ועד לשלוש ההתכחשויות של פטרוס, והחלק השני, הארוך יותר, מוביל אל הצליבה והאבל. החלוקה לשני פרקים נועדה לאפשר למבצעים ולמאזינים לנוח ולמטיף לשאת את דרשתו בשיא המתח.

העיסוק בצליבת ישוע, על ההאשמות שבה וההשתמעויות שלה, מותיר תחושות קשות אצל הצופה היהודי, בוודאי כשביהואנס פסיון מדובר. בו, בניגוד למתאוס פסיון, ההמון הרוצה בצליבת ישו קרוי "היהודים" ולא רק "ההמון" או "העם". פליקס מנדלסון, שהעלה את מתאוס פסיון בברלין ב-1829 והיה בכך לסוכן חשוב בהחייאתו של באך השכוח, השמיע התבטאות מאירת עיניים. השחקן והזמר אדוארד דֶבְרִיאָנט, שהיה האוונגליסט בקונצרט, סיפר לימים, כי מנדלסון, שבעידן האנטישמיות הפוסט-אמנציפטורית לא הירבה להזכיר את מוצאו היהודי, אמר לו כמה ימים לפני ביצוע הפסיון: "ראה! היצירה המוזיקלית הנוצרית הגדולה ביותר מוחזרת לעולם בידי שחקן ויהודי!"

*את הפסיון האחר שנותר בידינו שלם, "מתאוס פסיון", חיבר כשלוש שנים אחר כך, ב-1727.

הדמויות הזוטרות: פטרוס ופילטוס, שפחה ומשרת. הם שרים את האריות והאריזי, טקסטי שירה ממושקלים ומחורזים, המגיבים לעלילה תגובה רגשית, תיאולוגית או פסיכולוגיסטית. קטעי השירה לקוחים מפסיונים קודמים, משירי משוררים אלמונים או מכוראלים שהמתפללים הכירו היטב מטקסי כנסייה רבי־שנים. בקטעי השירה "המגיבה" גם התזמורת מעשירה את הפוליפוניה. למשל, אריה עשויה להיות טריו של זמרזמרת עם שני אבובים או עם שני כינורות, או קוורטט - עם שני חלילים וצ'מבלו. שני אריזי (אחד לטנור ואחד לבס) שונים מן הרצ'טטיבים בכך שכלים נוספים מלבד הֶבְסוֹ קונטינואו מלווים אותם.

באך לא כתב אופרות, אך יש הרואים בפסיונים שלו, רבי־המשתתפים ומגוונים הסוגות, מופעים טוטאליים כמו־אופראיים. ליוהאנס פסיון, המצג הגדול הראשון שנכתב בעבור מקום עבודתו החדש, הקצה את כל סוללת הכלים והמזמרים שהצליח לגייס: שמונה סולנים, מקהלה ארבעה־קולית, חלילים ואבובים, כלי קשת ובהם לאוטה, ויולה דה גמבה וויולה ד'אמורה, עוגב, צ'מבלו וטימפני.

יוהאן סבסטיאן באך
יוהאנס פסיון, רי"ב 245

JOHANN SEBASTIAN BACH
Johannes Passion, BWV 245

חלק א'

1. המקהלה

אָדוֹנֵי אֲדוֹנָנוּ,
שְׁמַךְ בְּכָל תְּבֵל נְשֹׂא וּמִפְאָרוֹ
הִרְאָה לָנוּ בְּסִבְלֶךָ
כִּי בְּנֵי־אֲמֵת לֹאֵל הֵנָּה,
וּבְכָל עֵת וּבְכָל רִגְעַ, גַּם בְּשָׂפֶל וּבְפָגַע -
הֵנָּה רַב־הוֹד וְרַב־הֶדָּר.

2. רציטטיב

האוונגליסט: וַיְהִי כִכְלֹת יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה,
וַיֵּצֵא הַחוּצָה עִם תַּלְמִידָיו אֶל נַחַל קֶדְרוֹן,
וַיֵּשֶׁם יְהוָה גֹּן, וַיָּבֵא בוֹ הוּא וּתְלַמִּידָיו.
וְגַם יְהוּדָה מוֹסְרוֹ יָדַע אֶת הַמָּקוֹם,
כִּי כַעֲמִים רַבּוֹת נֹעֵד שָׁמָּה יֵשׁוּעַ עִם תַּלְמִידָיו.
וַיִּקַּח יְהוּדָה אֶת הַגִּדּוּד וּמִשְׁרָתִים
מֵאֵת רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּזִיטִים,
וַיָּבֵא שָׁמָּה בְּנֵרוֹת וּבִלְפִידִים
וּבְכָלֵי נְשָׁק.
וַיִּשׁוּעַ יָדַע
אֶת כָּל אֲשֶׁר יָבֵא עָלָיו,
וַיֵּצֵא וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם:
ישוע: אֶת מִי תִבְקְשׁוּ?
האוונגליסט: וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ:

3. המקהלה

אֶת יֵשׁוּעַ הַנּוֹצְרִי!

4. רציטטיב

האוונגליסט: וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר:
ישוע: אֲנִי הָאִישׁ!
האוונגליסט: וְגַם יְהוּדָה מוֹסְרוֹ
עָמַד שָׁם.
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם "אֲנִי הָאִישׁ"
וַיִּסְגּוּ אַחֲרָיו
וַיִּפְּלוּ אֶפְיָם אֶרְצָה.

ERSTER TEIL

1. CHOR

Herr, unser Herrscher,
Dessen Ruhm in allen Landen herrlich ist!
Zeig' uns durch deine Passion,
Daß du, der wahre Gottessohn,
Zu aller Zeit, auch in der größten Niedrigkeit,
Verherrlicht worden bist.

2. REZITATIV

Evangelist: Jesus ging mit seinen Jüngern
über den Bach Kidron; da war ein Garten,
darein ging Jesus and seine Jünger.
Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch,
denn Jesus versammelte sich oft daselbst
mit seinen Jüngern.
Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar,
und der Hohenpriester und Pharisäer Diener,
kommt er dahin mit Fackeln, Lampen,
und mit Waffen.
Als nun Jesus wußte Alles,
was ihm begegnen sollte,
ging er hinaus und sprach zu ihnen:
Jesus: Wen suchet ihr?
Evangelist: Sie antworteten ihm:

3. CHOR

Jesus von Nazareth!

4. REZITATIV

Evangelist: Jesus spricht zu ihnen:
Jesus: Ich bin's.
Evangelist: Judas aber, der ihn verriet,
stund' auch bei ihnen.
Als nun Jesus zu ihnen sprach: "Ich bin's",
wichen sie zurücker
und fielen zu Boden.

וַיִּסְרַף יֵשׁוּעַ וַיִּשְׁאַל:
ישוע: אֵת מִי תִבְקְשׁוּ?
האוונגליסט: וַיֹּאמְרוּ:

5. המקלה

אֵת יֵשׁוּעַ הַנּוֹצְרִי

6. רציטיב

האוונגליסט: וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר:
ישוע: הֲלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי אֲנִי הָאִישׁ,
 לָכֵן אִם אֶתִּי תִבְקְשׁוּ הֵיחֹז לְאֵלֶּה וַיֵּלְכוּ...

7. כוראל

הָאֵהָבָה, הָאֵהָבָה בְּלִי מִצָּרִים
 הַבִּיאָתְךָ לְנִתִּיב הַיְסוּרִים!
 אֲנִי, כְּכֹל תִּבְלֵ, חַיִּיתִי בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן,
 וְעַל רֵאשׁוֹךְ רַק סָבַל וְאַסוֹן!

8. רציטיב

האוונגליסט: לְמַעַן יִתְקַיְמוּ דְבָרָיו,
 אֲשֶׁר אָמַר:
 "מִקְרָב אֵלֶּה שָׁנַתְתָּם לִי -
 אִישׁ לֹא אָבַד".
 וּלְשִׁמְעוֹן, הוּא פֶּטְרוֹס, חֲרַב.
 וַיִּשְׁלַף אוֹתָהּ מִנְדְּנָה,
 וַיַּךְ אֶת עֶבֶד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל,
 וַיִּקְצוֹץ אֶת אָזְנוֹ הַיְמִינִית.
 וְשֵׁם הָעֶבֶד מַלְכוּס.
 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל פֶּטְרוֹס:
ישוע: הֲשֵׁב חֲרַבְךָ לְנִדְנָה;
 הֲאִין עָלַי לְשִׁתּוֹת מִן הַגִּבְעִיעַ
 שָׁנַתְתָּ לִּי אָבִי?

9. כוראל

כָּל רְצוֹנְךָ, הָאֵל, יִקּוּם־נָא בְּמִכְנִיעַ
 עָלַי כָּל אֲדָמוֹת וּבְרִקְיָעוֹ!
 תֵּן אֲרֹךְ רוּחַ לָנוּ בְּעֵתוֹת צָרָה,
 כִּי בְקוֹלְךָ נִשְׁמַע בְּטוֹב וְגַם בְּרָע.
 עֲצוֹר־נָא וְהִשְׁהֵה יָדֵי כָּל בְּנֵי־צִאֲנָה
 הַפּוֹעֲלִים נֶגְדְּ רְצוֹנְךָ!

Da fragete er sie abermal:

Jesus: Wen suchet ihr?

Evangelist: Sie aber sprachen:

5. CHOR

Jesus von Nazareth.

6. REZITATIV

Evangelist: Jesus antwortete:

Jesus: Ich hab's euch gesagt, daß ich's sei,
 suchet ihr denn mich, so lasset diese gehen!

7. CHORAL

O große Lieb', o Lieb' ohn' alle Maße,
 Die dich gebracht auf diese Marterstraße!
 Ich lebte mit der Welt in Lust und Freuden,
 Und du mußt leiden!

8. REZITATIV

Evangelist: Auf daß das Wort erfüllet würde
 welches er sagte:

"Ich habe der Keine verloren,
 die du mir gegeben hast".

Da hatte Simon Petrus ein Schwert,
 und zog es aus,
 und schlug nach des Hohenpriesters Knecht,
 und hieb ihm sein recht Ohr ab;
 und der Knecht hieß Malchus.

Da sprach Jesus zu Petro:

Jesus: Stecke dein Schwert in die Scheide!

Soll ich den Kelch nicht trinken,
 den mir mein Vater gegeben hat?

9. CHORAL

Dein Will' gescheh', Herr Gott, zugleich
 Auf Erden wie im Himmelreich;
 Gib uns Geduld in Leidenszeit,
 Gehorsamsein in Lieb' und Leid,
 Wehr' und steur' allem Fleisch und Blut,
 Das wider deinen Willen tut.

10. רצ'יטיבי

האוונגליסט: אָז תַּכְּשׁוּ הַגָּדוּד
וְשֵׁר הָאֵלֶף וּמְשָׁרְתֵי הַיְהוּדִים
אֶת יֵשׁוּעַ וַיֹּאסְרֵהוּ.
וַיְלִיכֵהוּ בְּרֵאשׁוֹנָה אֶל חַנָּן,
כִּי הוּא הָיָה חוֹתֵן הַכִּיפָא,
אֲשֶׁר שָׁמַשׁ בְּכַהֲנָה גְדוֹלָה בְּשָׁנָה הַהִיא,
וְהוּא קִיפָא
אֲשֶׁר יַעֲץ אֶת הַיְהוּדִים לֵאמֹר
”טוֹב אֲשֶׁר אִישׁ אֶחָד יֵאבֹד בְּעַד כָּל הָעָם.”

11. אריה (אלט)

כְּדִי לְשַׁחֲרֵר אוֹתִי
מִכָּל חֲבָלֵי חַטָּאִי,
אֶת מוֹשִׁיעֵי הַנֶּהָה כָּבְלוּ.
כְּדִי שְׁלִי יְהִי מְזוֹר
מִכָּל פְּגַעֵי הַשָּׁחַר,
הֵם בְּגוֹפִי חֲבָלוּ!

12. רצ'יטיבי

האוונגליסט: אַךְ שָׁמְעוּן, הוּא פֶּטְרוֹס,
וְתַלְמִיד אַחֵר הֵלְכוּ אַחֲרָי יֵשׁוּעַ.

13. אריה (סופרן)

גַּם אֲנִי בְּשֵׁשׁוֹן אַחֲרֶיךָ אֶצְעֵד, לֹא אֶסוֹג לְאַחֹר,
כִּי אֶתָּה כָּל חַיִּי, כִּי אֶתָּה לִי מְאוֹר.
אֲנִי, שְׁמוֹר צַעְדֵי וְאַל תֹּאמֶר דִּי
מִלֵּת לִי עֵדוּד וּלְשֹׁמֵר בֶּל אֶמְעַד.

14. רצ'יטיבי

האוונגליסט: וְהַתְּלָמִיד הַהוּא הָיָה נוֹדֵעַ
לְכַהֵן הַגָּדוֹל
וַיָּבֵא עִם יֵשׁוּעַ
לְחֻצַּר הַכַּהֵן הַגָּדוֹל.
וּפֶטְרוֹס עָמַד מִחוּץ לְשַׁעַר,
וַיֵּצֵא הַתְּלָמִיד הָאֲחֵר
הַנוֹדֵעַ לְכַהֵן הַגָּדוֹל
וַיְדַבֵּר אֶל הַשַּׁעֲרָת
וַיָּבֵא אֶת פֶּטְרוֹס הַבִּיִתָּה.
וַתֹּאמֶר הָאֵמָה הַשַּׁעֲרָת אֶל פֶּטְרוֹס:

10. REZITATIV

Evangelist: Die Schar aber und der Oberhauptmann, und die Diener der Juden nahmen Jesum und bunden ihn und fuhreten ihn auf's erste zu Hannas, der war Caiphass Schwäher, welcher des Jahres Hohenpriester war. Es war aber Caiphass, der den Juden riet, es wäre gut, daß ein Mensch würde umbracht für das Volk.

11. ARIE (Alt)

Von den Stricken meiner Sünden
mich zu entbinden,
Wird mein Heil gebunden.
Mich von allen Lasterbeulen
Völlig zu heilen,
Läßt er sich verwunden.

12. REZITATIV

Evangelist: Simon Petrus aber folgte Jesu nach, und ein and'rer Jünger.

13. ARIE (Sopran)

Ich folge dir gleichfalls mit freudigen Schritten,
Und lasse dich nicht, mein Leben, mein Licht.
Befördre den Lauf und höre nicht auf
Selbst an mir zu ziehen, zu schieben, zu bitten.

14. REZITATIV

Evangelist: Derselbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt, und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast. Petrus aber stund draußen vor der Thür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus, und redete mit der Türhüterin und fuhrete Petrum hinein. Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu Petro:

שכחה: הלא גם אתה
 מתלמידי האיש הזה?
האוונגליסט: ויאמר:
שמעון (פטרוס): לא!
האוונגליסט: והעבדים והמשרתים
 הדליקו אש גחלים
 מפני הקר
 ויעמדו ויתחממו
 וגם פטרוס עמד עמם ומתחמם.
 וישאל הכהן הגדול
 את ישוע על תלמידיו ועל תורתו.
 ויען ישוע ויאמר:
ישוע: אנכי דברתי באזני כל העולם,
 ותמיד למדתי בבית כנסת
 ובבית המקדש
 אשר כל היהודים נקהלים שמה,
 ולא דברתי דבר בסתר.
 ומה תשאל אתי?
 שאל נא את השמעים
 מה שדברתי.
 הנם יודעים את אשר אמרתי!
האוונגליסט: ויהי כדברו הדברים האלה,
 ויד אחד המשרתים העמד שמה
 את ישוע על הלחי ויאמר:
משרת: הכזאת תענה
 את הכהן הגדול?
האוונגליסט: ויען אותו ישוע:
ישוע: אם רעה דברתי
 הגד רעתי,
 ואם טוב, מדוע תכה לחיי?

Magd: Bist du nicht dieses
 Menschen Jünger einer?
Evangelist: Er sprach:
Petrus: Ich bin's nicht.
Evangelist: Es stunden aber die Knechte und Diener,
 und hatten ein Kohlfeu'r gemacht,
 denn es war kalt,
 und wärmeten sich.
 Petrus aber stund bei ihnen, und wärmete sich.
 Aber der Hohenpriester
 fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre.
 Jesus antwortete ihm:
Jesus: Ich habe frei, öffentlich geredet vor der Welt.
 Ich habe allezeit gelehret in der Schule
 und in dem Tempel,
 da alle Juden zusammen kommen,
 und habe nichts im Verborg'nen geredt.
 Was fragest du mich darum?
 Frage die darum, die gehöret haben,
 was ich zu ihnen geredet habe;
 siehe, dieselbigen wissen, was ich gesaget habe!
Evangelist: Als er aber solches redete,
 gab der Diener einer, die dabei stunden,
 Jesu einen Backenstreich, und sprach:
Diener: Solltest du dem Hohenpriester
 also antworten?
Evangelist: Jesus aber antwortete:
Jesus: Hab' ich übel geredt,
 so beweise es, daß es böse sei;
 hab' ich aber recht geredt, was schlägest du mich?

15. כוראל

מי כן הפליא במכותיה,
 משיחי, ועל סבלותיה
 עוד הוסיף יגון?
 אתה נקי מחטא וחר,
 לא כן אנחנו וילדינו, כל הטר.
 אתה הן לא תדע עוון!
 אני, אני וחסאי כלם,
 אשר כחל על שפתי הים

15. CHORAL

Wer hat dich so geschlagen,
 mein Heil, und dich mit Plagen
 so übel zugericht't?
 Du bist ja nicht ein Sünder,
 wie wir und unsre Kinder,
 von Missetaten weißt du nicht.
 Ich, ich und meine Sünden,
 die sich wie Körnlein finden

רבים מספור -
הביאו על ראשך את גל
הסבל האמלל
וים של יסורים מר ממרו.

16. רציטיבי

האוונגליסט: וישלחהו חנן אסור באזיקים
אל קאיפא, הכהן הגדול.
ושמעון פטרוס עמד ומתחמם,
ויאמרו אליו:

17. המקהלה

הלא גם אתה מתלמידיו!

18. רציטיבי

האוונגליסט: ויכחש ויאמר:
שמעון (פטרוס): לא!
האוונגליסט: ויאמר איש
מעבדי הכהן הגדול, רעו של מי
שקצץ פטרוס את אָזְנוֹ:
משרת: הלא ראיתך עמו בגן!
האוונגליסט: ויסר פטרוס ויכחש,
ופתאם קרא התרנגול.
ויזכר פטרוס את דבר ישוע אשר דבר אליו
"בְּטָרִם יִקְרָא הַתְּרַנְגוּל תִּכְחַשׁ בִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים"
[מתי כ"ו 75] ויצא החוצה וימרר בבכי.

19. אריה (טנור)

אבוי, נפשי, לאן
חיש תברחי מְכָאן?
היכן אמצא מְזוֹר?
לאן תברחי, לאן?
הִכָּאן אֲשֶׁהָה
או אם אֲבֵה
תל ונגבע מְאַחוֹר?
בְּכָל תֵּבֵל אֵיהָ יִשְׁעֵי?
ובִּכְנִים, בְּתוֹךְ הַלֵּב
מְקוֹנֵן מְרָה הַכָּאב
על זה פשעי:
כי עבד התכחש למושיעי.

des Sandes an dem Meer,
die haben dir erregt
das Elend, das dich schläget,
und das betrübte Marterheer.

16. REZITATIV

Evangelist: Und Hannas sandte ihn gebunden
zu dem Hohenpriester Caiphäs;
Simon Petrus stund und wärmete sich;
da sprachen sie zu ihm:

17. CHOR

Bist du nicht seiner Jünger einer?

18. REZITATIV

Evangelist: Er leugnete aber und sprach:

Petrus: Ich bin's nicht!

Evangelist: Spricht des Hohenpriesters Knecht
einer, ein Gefreund'ter des,
dem Petrus das Ohr abgehauen hatte:

Diener: Sahe ich dich nicht im Garten bei ihm?

Evangelist: Da verleugnete Petrus abermal
und alsobald krähete der Hahn.

Da gedachte Petrus

an die Worte Jesu,

und ging hinaus und weinete bitterlich.

19. ARIE (TENOR)

Ach, mein Sinn, ach, mein Sinn,

Wo willst du endlich hin,

Wo soll ich mich erquickern?

Wo willst du endlich hin, wohin?

Bleib' ich hier,

Oder wünsch' ich mir

Berg und Hügel auf den Rücken?

Bei der Welt ist gar kein Rat,

Und im Herzen

Stehn die Schmerzen

Meiner Missetat,

Weil der Knecht den Herrn verleugnet hat.

20. כוראל

פֶּטְרוֹס, בְּלִי לַחֲשֹׁב וּבְלִי לַחֲשׁוֹת,
הִתְכַחֵשׁ לְמוֹשִׁיעוֹ, לֵאלֹהִים,
אֲדָן מִיָּד בְּכַבֵּד רֹאשׁ
בְּבָכִי שֶׁל תַּמְרוּרִים יִלֵּל:
"יִשׁוּעַ שְׂיָיִם עֵינַיךָ עָלַי,
אִם לֹא אֶשָּׂא אֶת מְלוֹא עֲנָשִׁי
עַל חַטָּאֵי וּמַעֲלָלֵי -
אֲנִי הָעֵר מִצְפוֹן־נִפְשִׁי!"

חלק ב'

21. כוראל

הַמְשִׁיחַ, מְקַדְּשֵׁנוּ,
לֹא עָשָׂה עוֹלָה.
בְּגִלְלָנוּ בְּלַב לַיִל כִּנְנַב נִכְלָא,
הוֹבֵא בְּפִנֵי הַמּוֹן־כּוֹפְרִים,
הָאֲשָׁם לְשׂוֹא,
שֶׁם, כְּדַבֵּר כְּתָבֵי הַקְּדָשׁ,
צָחֲקוּ, לְעֵגוּ לוֹ, בְּזוּ,
גַּם יִרְקוּ עָלָיו.

22. רציטטיב

האוונגליסט: וַיְהִי בְּבַקֵּר הַשָּׁכֶם
וַיֹּלִיכוּ אֶת יֵשׁוּעַ
מִבֵּית קַיפָּא
אֶל בֵּית הַמִּשְׁפָּט,
וְהֵמָּה לֹא נִכְנְסוּ שָׁמָּה
לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִטְמְאוּ
כִּי אִם יֹאכְלוּ אֶת הַפֶּסַח.
וַיֵּצֵא פִּילְטוֹס אֲלֵיהֶם
וַיֹּאמֶר:
פִּילְטוֹס: מָה תִּבְרָאוּ לִי
אֶת הָאִישׁ הַזֶּה?
האוונגליסט: וַיַּעֲנוּ
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו:

23. המקהלה

לוֹלֵא הִיָּה זֶה עֹשֶׂה רָע
כִּי עָתִיד
לֹא הִסְגֵּרְנָהוּ אֵלֶיךָ.

20. CHORAL

Petrus, der nicht denkt zurück,
Seinen Gott verneinet,
Der doch auf ein'n ernsten Blick
Bitterlich weinet:
Jesu, blicke mich auch an,
Wenn ich nicht will büßen;
Wenn ich Böses hab' getan,
Rühre mein Gewissen.

ZWEITER TEIL

21. CHORAL

Christus, der uns selig macht,
Kein Bö's's hat begangen,
Der ward für uns in der Nacht
Als ein Dieb gefangen,
Geführt vor gottlose Leut'
Und fälschlich verklaget,
Verlacht, verhöhnt und verspeit,
Wie denn die Schrift saget.

22. REZITATIV

Evangelist: Da fuhreten sie
Jesum
von Caiphäs
vor das Richthaus, und es war frühe.
Und sie gingen nicht in das Richthaus,
auf daß sie nicht unrein würden,
sondern Ostern essen möchten.
Da ging Pilatus zu ihnen hinaus
und sprach:
Pilatus: Was bringet ihr für
Klage wider diesen Menschen?
Evangelist: Sie antworteten
und sprachen zu ihm:

23. CHOR

Wäre dieser nicht ein Übeltäter,
wir hätten
dir ihn nicht überantwortet.

24. רצ'יטטיב

האווונגליסט: ויאמר אליהם פילטוס:
פילטוס: קחו אותו אתם
ושפטוהו כדתרתכם.
האווונגליסט: ויאמרו אליו היהודים:

25. המקהלה

אין לנו רשות להמית איש.

26. רצ'יטטיב

האווונגליסט: למען יקיים דבר ישוע
אשר דבר לרמז
איזו מיתה סופו למות.
וישב פילטוס אל בית המשפט
ויקרא אל ישוע ויאמר אליו:
פילטוס: האתה הוא מלך היהודים?
האווונגליסט: ויען אתו ישוע:
ישוע: המלכך תדבר זאת
או אחרים הגידו לך עלי?
האווונגליסט: ויאמר פילטוס:
פילטוס: הכי אנכי יהודי הלא?
עמך וראשי הכהנים
הסגירוך אלי. מה עשית?
האווונגליסט: ויען ישוע ויאמר:
ישוע: מלכותי איננה מן העולם הזה.
לו היתה מלכותי מן העולם הזה,
כי אז נלחמו לי משרתי
לבלתי המסר ביד היהודים,
אבל עתה מלכותי איננה מפה.

27. כוראל

הה, מלך רם, תמיד נשוא, גדול,
איכה אמונתך אפיץ דיה לכול?
אין לב אדם אשר יוכל לחשב
כיצד אפשר לגמל לך בטוב.
בכל חושי לא אוכל להגות
אל מה את רחמך להשוות.
על שעשית מרב אהבה לכל -
כיצד אוכל במעשי לך לגמל?

24. REZITATIV

Evangelist: Da sprach Pilatus zu ihnen:
Pilatus: So nehmet ihr ihn hin und richtet
ihn nach eurem Gesetze!
Evangelist: Da sprachen die Juden zu ihm:

25. CHOR

Wir dürfen niemand töten.

26. REZITATIV

Evangelist: Auf daß erfüllet würde das Wort Jesu,
welches er sagte, da er deutete,
welches Todes er sterben würde.
Da ging Pilatus wieder hinein in das Richthaus
und rief Jesu, und sprach zu ihm:
Pilatus: Bist du der Juden König?
Evangelist: Jesus antwortete:
Jesus: Redest du das von dir selbst,
oder haben's dir andere von mir gesagt?
Evangelist: Pilatus antwortete:
Pilatus: Bin ich ein Jude?
Dein Volk und die Hohenpriester
haben dich mir überantwortet; was hast du getan?
Evangelist: Jesus antwortete:
Jesus: Mein Reich ist nich von dieser Welt;
wäre mein Reich von dieser Welt,
meine Diener würden darob kämpfen,
daß ich den Juden nicht überantwortet würde!
Aber, nun ist mein Reich nicht von dannen.

27. CHORAL

Ach großer König, groß zu allen Zeiten,
Wie kann ich g'nugsam diese Treu' ausbreiten?
Kein's Menschen Herze mag indes ausdenken,
Was dir zu schenken.
Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen,
Womit doch dein Erbarmen zu vergleichen.
Wie kann ich dir denn deine Liebestaten
Im Werk erstatten?

28. רציטטיב

האוונגליסט: ויאמר אליו פילטוס:

פילטוס: אם כן, מלך אתה?

האוונגליסט: ויען ישוע:

ישוע: אתה אמרת כי מלך אנכי.

לזאת נולדתי ולזאת באתי בעולם:

להעיד לאמת.

כל אשר הוא מן האמת

ישמע בקולי.

האוונגליסט: ויאמר אליו פילטוס:

פילטוס: מה היא האמת?

האוונגליסט: ואחריו דברו זאת

יץא שנית אל היהודים

ויאמר אליהם:

פילטוס: אני לא מצאתי בו כל עון.

אבל מנהג הוא לכם

שאשלח לכם איש אחד חפשי בפסח.

רצונכם שאשלח לכם

את מלך היהודים?

האוונגליסט: ויוסיפו ויצעקו

לאמר:

29. המקהלה

לא את האישי הזה, אלא את בר אבא

30. רציטטיב

האוונגליסט: ובר אבא היה מרצח.

אז לקח פילטוס את ישוע וייסרהו בשוטים.

31. אריזו (בס)

ראי, נפשי, בענג וביראה

כיצד בסבל מר ובמועקה בלב

נובע שימי של טוב לך

ממכאובי ישוע הדואב,

ראי כיצד מקוץ דוקר בזר שעל ראשו

צומחים פרחי מפתח השמים:

רב פרי, מדבש מתוק,

תוכלי לקטף מיאוש.

על כן הביטי בו בלי הררי.

28. REZITATIV

Evangelist: Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus: So bist du dennoch ein König?

Evangelist: Jesus antwortete:

Jesus: Du sagst's, ich bin ein König.

Ich bin dazu geboren und in die Welt kommen,

daß ich die Wahrheit zeugen soll.

Wer aus der Wahrheit ist,

der höret meine Stimme.

Evangelist: Spricht Pilatus zu ihm:

Pilatus: Was ist Wahrheit?

Evangelist: Und da er das gesaget,

ging er wieder hinaus zu den Juden

und spricht zu ihnen:

Pilatus: Ich finde keine Schuld an ihm.

Ihr habt aber eine Gewohnheit,

da ich euch Einen losgebe;

wollt ihr nun, daß ich euch

der Juden König losgebe?

Evangelist: Da schrieen sie wieder allesamt

und sprachen:

29. CHOR

Nich diesen, diesen nicht, sondern Barrabam!

30. REZITATIV

Evangelist: Barrabas aber war ein Mörder.

Da nahm Pilatus Jesum und geißelte ihn.

31. ARIOSO (Bass)

Betrachte, meine Seel',

mit ängstlichem Vergnügen,

Mit bitterm Lastern hart beklemmt von Herzen,

Dein höchstes Gut, in Jesu Schmerzen,

Wie dir auf Dornen, so ihn stechen,

Die Himmelsschlüsselblumen blühn;

Du kannst viel süße Frucht von seiner

Wermut brechen,

Drum sieh' ohn' Unterlaß auf Ihn.

32. אריה (טנור)

חשבו נא איך גוּו אָשֶׁר גּוּוּן בְּדָם
דוֹמָה בְּכָל נִקְדוּתוֹי אֶל הָרְקיעַ!
זָכְרוּ, אַחֲרֵי שֶׁנַּחֲשׂוּלֵי הַמַּיִם
שֶׁל מַבּוּל עֲוֹנוֹתֵינוּ רָגַעוּ, הִיוּ לְמֵי אַפְסִיסִים -
יְכִיָּה שֶׁל קִשְׁת בַּעֲנֵן הַצִּיֵּר אֶת הַשָּׁמַיִם,
כִּאֲוֹת לְרַחֲמֵי הָאֵל וּלְרוּחוֹ אֲשֶׁר הַפְּצִיעַ.

33. רציטיב

הַאוּוֹנְגְּלִיסְט: וַיִּשְׁרְגוּ אַנְשֵׁי הַצָּבָא
עֲטָרַת קִצִּים,
וַיִּשִׂימוּ עַל רֹאשׁוֹ,
וַיַּעֲטֶהוּ לְבוּשׁ אַרְגָּמָן, וַיֹּאמְרוּ:

34. המקהלה

שְׁלוֹם לְךָ מֶלֶךְ הַיהוּדִים!

35. רציטיב

הַאוּוֹנְגְּלִיסְט: וַיִּכְהוּ עַל הַלְחִי.
וַיֵּצֵא פִּילְטוֹס עוֹד הַחוּצָה
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם:
פִּילְטוֹס: הֲנִי מוֹצִיא אֹתוֹ אֵלַיְכֶם,
לְמַעַן תִּדְעוּ,
כִּי לֹא מִצָּאתִי בּוֹ כֵּל עוֹן.
הַאוּוֹנְגְּלִיסְט: וַיִּשְׁוַע יֵצֵא הַחוּץ
וְעָלְיוֹ עֲטָרַת הַקִּצִּים וּלְבוּשׁ הָאַרְגָּמָן.
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילְטוֹס:
פִּילְטוֹס: הֲנֵה הָאִישׁ.
הַאוּוֹנְגְּלִיסְט: וַיְהִי כִּאֲשֶׁר רָאָהוּ
רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַמְשָׁרְתִים
וַיִּצְעְקוּ לֵאמֹר:

36. המקהלה

הַצְּלְבוּ! הַצְּלְבוּ!

37. רציטיב

הַאוּוֹנְגְּלִיסְט: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילְטוֹס:
פִּילְטוֹס: קַחְהוּ אִתָּם וְהַצְּלִיבוּהוּ,
כִּי אֲנֹכִי לֹא מִצָּאתִי בּוֹ אִשְׁמָה.
הַאוּוֹנְגְּלִיסְט: וַיַּעֲנוּ הַיהוּדִים וַיֹּאמְרוּ:

32. ARIE (Tenor)

Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken
In allen Stücken dem Himmel gleiche geht!
Daran, nachdem die Wasserwogen
Von unsrer Sündflut sich verzogen,
Der allerschönste Regenbogen
Als Gottes Gnadenzeichen steht!

33. REZITATIV

Evangelist: Und die Kriegsknechte flochten eine
Krone von Dornen,
und setzen sie auf sein Haupt,
und legten ihm ein Purpurkleid an, und sprachen:

34. CHOR

Sei begrüßet, lieber Judenkönig!

35. REZITATIV

Evangelist: Und gaben ihm Backenstreichs.
Da ging Pilatus wieder heraus
und sprach zu ihnen:
Pilatus: Sehet, ich führe ihn heraus zu euch,
daß ihr erkenntet,
daß ich keine Schuld and ihm finde.
Evangelist: Also ging Jesus heraus,
und trug eine Dornenkrone und Purpurkleid.
Und er sprach zu ihnen:
Pilatus: Sehet, welch ein Mensch!
Evangelist: Da ihn die Hohenpriester
und die Diener sahen,
schrieen sie und sprachen:

36. CHOR

Kreuzige! Kreuzige!

37. REZITATIV

Evangelist: Pilatus sprach zu ihnen:
Pilatus: Nehmet ihr ihn hin und kreuziget ihn;
denn ich finde keine Schuld an ihm!
Evangelist: Die Juden antworteten ihm:

38. המקהלה

תורה יש לנו,
ועל פי תורתנו חייב מיתה הוא,
כי עשה עצמו בן אלהים.

39. רציטיבי

האוונגליסט: יהי כשמע פילטוס את הדבר
הזה, ויירא עוה,
וישב ויבא אל בית המשפט,
ויאמר אל ישוע:

פילטוס: מאין אתה?

האוונגליסט: ולא השיבו ישוע דבר.
ויאמר פילטוס אליו

פילטוס: אלי לא תדבר?

הלא ידעת כי יש לאל ידי
לצלברך ויש לאל ידי לשלחה?

האוונגליסט: וען ישוע לאמר:

ישוע: לא היתה לך רשות עלי,
ולא נתן לך מלמעה;
לכן עון המסגיר אתי אליך
גדול מעונך.

האוונגליסט: אז יבקש
פילטוס לשלחו.

40. כוראל

מכלאה, בן אלהים,
אלינו באה החרות,
וצינוקך הוא כס הרחמים,
משם למאמינים תבוא הפדות.
ולא נטלת העבדות,
לבטח היינו אנו נדונים פה לעבדות של נצח.

41. רציטיבי

האוונגליסט: והיהודים קראו ויאמרו:

42. המקהלה

אם תשלח את זה,
אינך אהב לקיסר,
כי כל העשה עצמו מלך
מרד בקיסר הוא.

38. CHOR

Wir haben ein Gesetz,
und nach dem Gesetz soll er sterben,
denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.

39. REZITATIV

Evangelist: Da Pilatus das Wort horete,
fürchtet' er sich noch mehr,
und ging wieder hinein in das Richthaus,
und spricht zu Jesu:

Pilatus: Von wannen bist du?

Evangelist: Aber Jesu gab ihm keine Antwort.
Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus: Redest du nicht mit mir?

Weißest du nicht, daß ich Macht habe,
dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?

Evangelist: Jesus antwortete:

Jesus: Du hättest keine Macht über mich,
wenn sie dir nicht wäre von oben herab gegeben;
darum, der mich dir überantwortet hat,
der hat's größ're Sünde.

Evangelist: Von dem an trachtete Pilatus,
wie er ihn losließe.

40. CHORAL

Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn,
Ist uns die Freiheit kommen;
Dein Kerker is der Gnadenthron,
Die Freistatt aller Frommen;
Denn gingst du nicht die Knechtschaft ein,
Müßt' unsre Knechtschaft ewig sein.

41. REZITATIV

Evangelist: Die Juden aber schrieen und sprachen:

42. CHOR

Lässest du diesen los,
so bist du des Kaisers Freund nicht,
denn wer sich zum Könige machet,
der is wider den Kaiser.

43. רציטיבי

האוונגליסט: ויהי כשמע פילטוס את הדבר
הזה, הוציא את ישוע
וישב על כסא המשפט
במקום הנקרא רצפה,
ובלשונם גבבא.
והעת ערב פסח
וכשעה הששית
ויאמר אל היהודים:
פילטוס: הנה מלככם.
האוונגליסט: והם זעקו:

44. המקלה

טול, טול, צלב אתו!

45. רציטיבי

האוונגליסט: ויאמר אליהם פילטוס:
פילטוס: הצלב אצלב את מלככם?
האוונגליסט: ויענו ראשי הכהנים:

46. המקלה

אין לנו מלך כי אם קיסרו

47. רציטיבי

האוונגליסט: אז מסרו אליהם להצלב
ויקחו את ישוע
ויליכהו.
וישא את צלבו, ויצא אל המקום
הנקרא מקום הגלגלת,
ובלשונם גלגלתא.

48. אריה (בס עם המקלה):

סולו: חושו, נשמות נדכאות,
צאו מסבל קדור המערות!
מקהלה: לאן?
סולו: לגלגלתא!
הנשאו על כנפי אמונה ואוצו -
מקהלה: לאן?
סולו: אל גבעת ההצלבה.
משם כל רוחתכם עלתה.

43. REZITATIV

Evangelist: Da Pilatus das Wort hörte,
führte er Jesum heraus,
und setzte sich auf den Richtstuhl,
an der Stätte, die da heißet Hochpflaster,
auf hebräisch aber: Gabbatha.
Es was aber der Rüsttag in Ostern,
um der sechste Stunde,
und er spricht zu den Juden:
Pilatus: Sehet, das ist euer König!
Evangelist: Sie schrieen aber:

44. CHOR

Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!

45. REZITATIV

Evangelist: Spricht Pilatus zu ihnen:
Pilatus: Soll ich euren König kreuzigen?
Evangelist: Die Höhenpriester antworteten:

46. CHOR

Wir haben keinen König denn den Kaiser.

47. REZITATIV

Evangelist: Da überantwortete er ihn,
das er gekreuziget würde. Sie nahmen aber Jesum
und führten ihn hin.
Und er trug sein Kreuz, und ging hinaus zur Stätte,
die da heißet Schädelstätt,
welche heißet auf hebräisch Golgatha.

48. ARIE (Bass mit Chor)

Solo: Eilt, ihr angefocht'nen Seelen, geht aus euren
Marterhöhlen, eilt...
Chor: Wohin?
Solo: ...nach Golgatha!
Nehmet an des Glaubens Flügel, flieht...
Chor: Wohin?
Solo: ...zum Kreuzes Hügel.
Eure Wohlfahrt blüht allda.

49. רציטטיב

האוונגליסט: וַיִּצְלְבוּ אֹתוֹ שָׁמָּה,
 וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים אַחֲרָיו עִמּוֹ,
 מִזְּדָה אֶחָד וּמִזְּדָה אֶחָד, וַיִּשְׁוַע בֵּתְנָה.
 וּפִילָטוֹס כָּתַב עַל לֹחַ
 וַיִּשֶׂם עַל הַצֵּלֶב,
 וַזֶּה דְבַר כְּתוּב:
 "יֵשׁוּעַ הַנּוֹצְרִי מֶלֶךְ הַיְהוּדִים."
 וַיהוּדִים רַבִּים קָרְאוּ אֶת הַכְּתָב הַזֶּה,
 כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִצְלַב שָׁם יֵשׁוּעַ
 קָרוֹב אֶל הָעִיר.
 וְהַכְּתָב כְּתוּב עִבְרִית
 וַיִּנְיֵת וְרוֹמִית.
 וַיֹּאמְרוּ רֵאשֵׁי כְהֵנִי הַיְהוּדִים אֶל פִּילָטוֹס:

50. המקהלה

אֶל נָא תִכְתֹּב "מֶלֶךְ הַיְהוּדִים"
 כִּי אָם:
 "אֲשֶׁר אָמַר: 'אֲנִי מֶלֶךְ הַיְהוּדִים!'"

51. רציטטיב

האוונגליסט: וַיַּעַן פִּילָטוֹס וַיֹּאמֶר:
 פִּילָטוֹס: אֵת אֲשֶׁר כְּתַבְתִּי
 כְּתַבְתִּי.

52. כוראל

בְּמַעַמְקֵי לְבִי הַנִּסְתָּרִים
 רַק שְׁמֶךָ וְהַצֵּלֶב
 בְּכָל עֵת וְשָׁעָה נּוֹצְצִים,
 וּבְכַךְ טָמוֹן אֲשֶׁר רַב!
 הוֹפֵעַ נָא בְּרוּחִי בְּדִיּוֹקוֹ,
 כְּנַחוּם בִּיגוֹנֵי שְׂכַחַת רַב,
 אִידֵךְ אֶתָּה, מוֹשִׁיעֵי הַמַּעַדוֹ,
 עַל הַצֵּלֶב, עַד מוֹתְךָ דָּמָד זָב.

53. רציטטיב

האוונגליסט: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צִלְבוּ
 אֲנָשֵׁי הַצֵּבָא אֶת יֵשׁוּעַ,
 וַיִּקְחוּ אֶת בְּגָדָיו וַיַּחֲלִקוּם לְאַרְבַּעַה חֲלָקִים,
 חֶלֶק לְאִישׁ,

49. REZITATIV

Evangelist: Allda kreuzigten sie ihn,
 und mit ihm zween andere zu beiden Seiten,
 Jesum aber mitten inne.
 Pilatus aber schrieb eine Überschrift,
 und setzte sie auf das Kreuz,
 und war geschrieben:
 "Jesus von Nazareth, der Juden König".
 Diese Überschrift lasen viel Juden,
 denn die Stätte war nahe bei der Stadt,
 da Jesus gekreuziget ist.
 Und es war geschrieben auf hebräische,
 griechische und lateinische Sprache.
 Da sprachen die Hohenpriester der Juden zu Pilato:

50. CHOR

Schreibe nicht: "der Juden König",
 sondern daß er gesaget habe:
 "Ich bin der Juden König!"

51. REZITATIV (19, 22)

Evangelist: Pilatus antwortet:
Pilatus: Was ich geschrieben habe,
 das habe ich geschrieben.

52. CHORAL

In meines Herzens Grunde,
 Dein Nam' und Kreuz allein
 Funkelt allzeit und Stunde,
 Drauf kann ich fröhlich sein.
 Erschein' mir in dem Bilde
 Zu Trost in meiner Not,
 Wie du, Herr Christ, so milde,
 Dich hast geblut't zu Tod.

53. REZITATIV

Evangelist: Die Kriegsknechte aber,
 da sie Jesum gekreuziget hatten,
 nahmen seine Kleider und machten vier Teile,
 einem jeglichen Kriegsknechte sein Teil,

וְגַם אֶת כְּתָנֹתָיו.
וְהַכְתַּנְתָּ לֹא הֵיטֵהָ תְּכַוְוֶהָ,
כִּי אִם מַעֲשֵׂה אֲרָג מִפִּיָּה וְעַד קֶצֶה.
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו:

54. המקהלה

אֶל נָא נִקְרְעָה לְקָרְעִים,
כִּי נִפְיֵל עָלֶיהָ גּוֹרֵל לְמִי תִהְיֶה.

55. רצ'יטטיב

האוונגליסט: לְקִים דְּבַר הַכְּתוּב
(תהילים כ"ב 19):
"יִחַלְקוּ בְגְדֵי לְהֵם,
וְעַל לְבוּשֵׁי יִפְיֵלוּ גּוֹרֵל"
וַיַּעֲשׂוּ כֵן אַנְשֵׁי הַצָּבָא.
וְעַל יַד צֶלֶב יֵשׁוּעַ עָמְדוּ
אִמּוֹ וְאַחֹת אִמּוֹ,
מָרְיָם אֵשֶׁת קְלוֹפָס
וּמָרְיָם הַמַּגְדָּלִית.
וַיֵּרָא יֵשׁוּעַ אֶת אִמּוֹ
וְאֶת תַּלְמִידוֹ אֲשֶׁר אָהַב עִמָּדִים אֶצְלוֹ
וַיֹּאמֶר אֶל אִמּוֹ:
ישוע: רְאֵי, הִנֵּה בְנִי.
האוונגליסט: וְאַחַר אָמַר אֶל תַּלְמִידוֹ:
ישוע: רְאֵה, הִנֵּה אִמִּי.

56. כוראל

עַל כֹּל דְּבַר נִתֵּן דַּעַתּוֹ
בְּשַׁעֲתוֹ הָאַחְרֹנָה,
וְדָאָג עוֹד לְאִמּוֹ
וְעֶזֶר לָהּ מִנָּה.
הוֹ, בְּנֵי אָדָם, רַק צְדָק תַּעֲשֶׂה לְכָל,
אֶת אֱלֹהִים וּבְנֵי אָנוּשׁ תֵּאָהֵב -
יְבוֹאֵנָא מוֹתֵךְ בְּלִי שְׂתַסְבֵּל
וּבְלִי שְׂבִלְכֶךָ תַּעֲצֹב.

57. רצ'יטטיב

האוונגליסט: וּמִן הַשָּׁעָה הַהִיא
אָסַף אֹתָהּ הַתַּלְמִיד אֶל בֵּיתוֹ.
וַיְהִי מֵאַחֲרַי כֵּן, כַּאֲשֶׁר יָדַע יֵשׁוּעַ

dazu auch den Rock.
Der Rock aber war ungenähet,
von oben an gewürket durch und durch.
Da sprachen sie untereinander:

54. CHOR

Lasset uns den nicht zerteilen,
sondern darum losen, wes er sein soll.

55. REZITATIV

Evangelist: Auf daß erfüllet würde dir Schrift,
die da saget:
"Sie haben meine Kleider unter sich geteilet,
und haben über meinen Rock das Los geworfen".
Solches taten die Kriegesknechte.
Es stund aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter
und seiner Mutter Schwester,
Maria, Cleophas Weib,
und Maria Magdalena.
Da nun Jesus seine Mutter sahe
und den Jünger dabei stehen den er lieb hatte,
spricht er zu seiner Mutter:
Jesus: Weib! siehe, das ist dein Sohn!
Evangelist: Darnach spricht er zu dem Jünger:
Jesus: Siehe, das ist deine Mutter!

56. CHORAL

Er nahm Alles wohl in Acht
In der letzten Stunde,
Seine Mutter noch bedacht,
Setzt ihr ein'n Vormunde.
O Mensch, mache Richtigkeit,
Gott und Menschen liebe,
Stirb darauf ohn' alles Leid,
Und dich nicht betrübe.

57. REZITATIV

Evangelist: Und von Stund' an
nahm sie der Jünger zu sich.
Darnach, als Jesus wußte,

כי כבר נעשה הכל
 למען ימלא הכתוב כלו, אמר:
ישוע: צמאתי!
האוונגליסט: ושם כלי מלא חמץ,
 ויטבלו ספוג בחמץ,
 וישימו על אזור
 ויקריבו אל פיו.
 ויקח ישוע את החמץ ויאמר:
ישוע: תם ונשלם.

58. אריה (אלט)

תם ונשלם.
 ואי נחום לנפש אבלה בקדור?
 בליל-אבלות דומם
 את שעותי האחרונות אספר.
 איש יהודה גבור גבר באון אל מול כלם
 וכמנצח את הקרב סים. הכל תם ונשלם.

59. רציטיבי

האוונגליסט: ויט את ראשו ויתצא רוחו.

60. אריה וכוראל (בס עם המקהלה)

סולו: הרשה לי, מושיעי, לשאל אותך דבר:
 הנה לצלב אתה פה מחבר,
 וכיף הוא אשר אמר: "נשלם!"
 האם חפשי אני עתה ממות עד עולם?
 האם בגלל הסבל שסבלת ומותך
 אגיע למלכות שמים בזכותך?
 הבאה ישועה למלוא עולם? היתכן?
 מרב כאב נטל ממך דבר,
 אך את ראשך הרפנת ותאמר
 באלם: "כן".
כוראל: ישוע, אחרי אשר היית מת -
 חייך חיי נצח, חיי עד.
 בסוף דרכי אלי מותי אני צועד כעת,
 הנחני בל אסטה ובל אמעד
 מדרך הישר אליה, שפפרת על עוונותי
 אדון בו אאמין מאד!
 לו רק יהי חלקי כחלקה, בעתותי
 יותר לא אבקש לי עוד.

daß schon alles vollbracht war,
 daß die Schrift erfüllet würde, spricht er:
Jesus: Mich dürstet!
Evangelist: Da stund ein Gefaße voll Essigs.
 Sie fülleten aber einen Schwamm mit Essig
 und legten ihn um einen Isopen
 und hielten es ihm dar zum Munde.
 Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er:
Jesus: Es ist vollbracht!

58. ARIE (Alt)

Es ist vollbracht!
 O Trost für die gekränkten Seelen,
 Die Trauernacht läßt mich die letzte
 Stunde zählen.
 Der Held aus Juda siegt mit Macht
 Und schließt den Kampf. Es ist vollbracht!

59. REZITATIV

Evangelist: Und neigte das Haupt und verschied.

60. ARIE (Bass mit Chor)

Solo: Mein teurer Heiland, laß dich fragen,
 Da du nunmehr an's Kreuz geschlagen,
 Und selbst gesaget: es is vollbracht!
 Bin ich vom Sterben frei gemacht?
 Kann ich durch deine Pein und Sterben
 Das Himmelreich ererben?
 Ist aller Welt Erlösung da?
 Du kannst vor Schmerzen zwar nichts sagen,
 Doch neigest du das Haupt und sprichst
 Stillschweigend: Ja!
Choral: Jesu, der du warest tot,
 Lebest nun ohn' Ende,
 In der letzten Todesnot
 Nirgend mich hinwende,
 Als zu dir, der mich versüht,
 O mein trauter Herre!
 Gib mir nur, was du verdient,
 Mehr ich nicht begehre.

61. רציטיבי

האוונגליסט: והנה נקרעה פרכת ההיכל
מלמעלה למטה לשנים קרעים
ותרעש הארץ והסלעים התבקעו.
והקברים נפתחו ורבים מן הקדושים
ישני אדמת עפר נעורו.

62. אריזו (טנור)

לבי, הנה תבל כלה, עולם ועולמים,
לכל סבלות ישוע שתכה,
וגם השמש בבגדי האבל התעטפה,
והפרכת נקרעה, והתבקעו סלעים,
הארץ רעשה והקברים נפתחו כמו לע,
בראותם את המשיח מת לגוע:
ואתה, לבי, מה תעשה עתה?

63. אריה (סופרן)

המוג, לבי, בים דמעות, נחשול,
לכבוד הרם והנשא מכל.
בשר למלוא תבל ולרקיע מרוות ודבראמת,
כיכן ישוע מת!

64. רציטיבי

האוונגליסט: והיהודים אמרו:
"לא ילינו הפגרים
על הצלב
ביום השבת,
כי ערב שבת היה וגדול יום השבת ההוא
וישאלו מן פילטוס לשבר את שוקיהם
ולהוריד אתם.
ויבאו אנשי הצבא
וישברו את שוקי האחד
ואת שוקי השני הנצלבים עמו.
ויבאו אל ישוע
ויראו והנה מת,
ולא שברו את שוקיו.
ואחד מאנשי הצבא
דקרו בחנית בצדו
ויצא דם ומים.
והראה זאת העיד,

61. REZITATIV

Evangelist: Und siehe da, der Vorhang im Tempel
zerriß in zwei Stück, von oben and bis unten aus.
Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen.
Und die Gräber taten sich auf,
und stunden auf viele Leiber der Heiligen!

62. ARIOSO (Tenor)

Mein Herz! in dem die ganze Welt
Bei Jesu Leiden gleichfalls leidet,
Die Sonne sich in Trauer kleidet,
Der Vorhang reißt, der Fels zerfällt,
Die Erde bebt, die Gräber spalten,
Weil sie den Schöpfer sehn erkalten:
Was willst du deines Ortes tun?

63. ARIE (Sopran)

Zerfließe, mein Herze, In Fluten der Zähren,
Dem Höchsten zu Ehren.
Erzähle der Welt und dem Himmel die Not:
Dein Jesus ist tot!

64. REZITATIV

Evangelist: Die Juden aber,
dieweil es der Rüsttag war,
daß nicht die Leichname am
Kreuze blieben den Sabbat über
(denn desselbigen Sabbats Tag war sehr groß),
baten sie Pilatum, daß ihre Beine gebrochen
und sie abgenommen würden.
Da kamen die Kriegsknechte
und brachen dem ersten die Beine,
und dem andern, der mit ihm gekreuziget war.
Als sie aber zu Jesu kamen, da sie sahen,
daß er schon gestorben war,
brachen sie ihm die Beine nicht;
sondern der Kriegsknechte einer eröffnete seine
Seite mit einem Spear,
und alsobald ging Blut und Wasser heraus.
Und der das gesehen hat, der hat es bezeuget,

וְעֵדוּתוֹ קִיָּמָת,
וְהוּא יוֹדֵעַ כִּי אָמַת יִגִּיד
לְמַעַן גַּם אַתֶּם תֵּאֱמִינוּ.
כִּי זֹאת הָיְתָה לְקַיֵּם אֶת הַכְּתוּב:
"וְעַצְם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ" [שְׁמוֹת י"ב 46].
וְעוֹד כְּתוּב:
"וְהִבִּיטוּ אֵלָיו אֶל אֲשֶׁר דָּקְרוּ" [זְכַרְיָה י"ב 10].

65. כּוֹרָאֵל

עֲזֵר־נָא, בֶּן הָאֵל, מְשִׁיחַ,
בְּזָכוֹת מֵרִישׁוֹרֵיךְ הַכְּבֹדִים מְשֹׁאֵת,
כִּי תַמִּיד לְךָ נִבְטַח
שֶׁנֶּחֱרַק מִכָּל דְּבַר חֲטָא;
כִּי דְבַר מוֹתֵךְ וְסִבּוֹתָיו
נִזְכָּר בְּחִיל וּבְרַעְדָּה,
עַל כֵּן גַּם בְּדִלּוֹת וְעֲנִי רַב
נַעֲלָה זְבַחֵי תוֹדָה.

66. רִצְיִיטִיב

הַאוֹנְגְלִיסְט: וְאַחַר בָּא יוֹסֵף הַרְמָתִי,
תַּלְמִיד יֵשׁוּעַ
(בְּסֵתֵר מִפְּנֵי הַיְהוּדִים),
וַיִּשְׁאַל מֵאֵת פִּילָטוֹס כִּי יִתְּנֵהוּ
לְשֹׁאֵת אֶת גּוֹפֹת יֵשׁוּעַ.
וַיִּנַּח לוֹ פִּילָטוֹס.
וַיָּבֵא וַיִּשָּׂא
אֶת גּוֹפֹת יֵשׁוּעַ.
וַיָּבֵא גַם נִקְדִּימוֹן,
אֲשֶׁר בָּא לְפָנָיו בַּלַּיְלָה
אֶל יֵשׁוּעַ
וַיָּבֵא תַעֲרֹבֶת מֵרִישׁוֹ וְאַלּוֹהַ,
כְּמֵאָה לִיטְרוֹת.
וַיִּקְחוּ אֶת גּוֹפֹת יֵשׁוּעַ
וַיַּחְתְּלוּהָ בְּתַכְרִיכֵין עִם הַבְּשָׂמִים,
כְּמִנְהַג הַיְהוּדִים.
וּבְמִקוֹם אֲשֶׁר נִצְלַב
הָיָה גַן,
וּבְגֵן קִבְרֵי חֲדָשׁ
שֶׁלֹּא נִטְמַן בּוֹ אִישׁ.
שָׁם שָׂמוּ אֶת יֵשׁוּעַ,

und sein Zeugnis ist wahr, und derselbige weiß,
daß er die Wahrheit saget, auf daß ihr glaubet.
Denn solches ist geschehen,
auf daß die Schrift erfüllet würde:
"Ihr sollet ihm kein Bein zerbrechen".
Und abermal spricht eine andere Schrift:
"Sie werden sehen, in welchen sie gestochen haben".

65. CHORAL

O hilf, Christe, Gottes Sohn,
Durch dein bittres Leiden,
Daß wir, dir stets untertan,
All' Untugend meiden.
Deinen Tod und sein Ursach'
Fruchtbarlich bedenken,
Dafür, wie wohl arm und schwach,
Dir Dankopfer schenken.

66. REZITATIV

Evangelist: Darnach bat Pilatum Joseph von Arimathia,
der ein Jünger Jesu war
(doch heimlich aus Furcht vor den Juden),
daß er möchte abnehmen
den Leichnam Jesu.
Und Pilatus erlaubete es.
Derowegen kam er und nahm
den Leichnam Jesu herab.
Es kam aber auch Nikodemus,
der vormals in der Nacht
zu Jesu kommen war,
und brachte Myrrhen und Aloen untereinander,
bei hundert Pfunden.
Da nahmen sie den Leichnam Jesu,
und bunden ihn in Leinentücher mit Spezereien,
wie die Juden pflegen zu begraben.
Es war aber an der Stätte da er gekreuziget
ward ein Garten,
und im Garten ein neu Grab,
in welches niemand je geleet war.
Daselbst hin legten sie Jesum,

כי ערב שבת הִיָּה לַיהוּדִים
וְהַקֶּבֶר קָרוֹב.

67. המקהלה

תִּהְיֶה מְנוּחַתְכֶם, עֲצֻמוֹת הַקֶּדֶשׁ, עֵדוֹן וְשִׁלוֹהוּ
לְבַל אוֹסִיף אֲנִי לְדַאֲבָה.
נַחֲוּ עֲדֵנָה, וְגַם אוֹתִי הִבִּיאוּ לְמְנוּחוֹת,
וְקִבְרוּ זֶה, אֲשֶׁר לָכֶם נוֹעַד,
יִרְחִיק כָּל סָבָל וְכָאֵב לְעַד,
יִפְתַּח לִי שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם
וְכָל דַּלְתוֹת שָׁאוֹל תִּהְיֶינָה נְעוּלוֹת.

68. כוראל

אֲדוֹן עוֹלָם, תִּנְיָא לְמַלְאֲכֵי שְׁרַת
בְּקֶץ יָמַי אֶת נַשְׁמַתִּי לְשֵׂאת
אֶל חֵיק אַבְיָנוּ אַבְרָהָם, הָרֹד וְהַעֲדִין,
גּוֹכִי עַל מִשְׁכְּבוֹ יָנוּם
בְּנַחַת, וּמִסְבָּל לֹא יֵדַע מָאוּם,
יְנוּחַ שָׁם עַד יוֹם הַדִּין!
אֲזַ מִמוֹתַי תְּעִיר אוֹתִי,
עֵינַי יִשִּׁישׁוּ בְּרְאוֹתַי
בְּגִיל אוֹתְךָ, אֶת בֶּן הָאֱלֹהִים,
אֶת מוֹשִׁיעִי, עַל כִּסֵּי הַרְחֻמִּים!
יְשׁוּעָה, הָאֲדוֹן, הַסֶּכֶת,
כִּי אֶהְלֵל רַק אוֹתְךָ כָּל הָעֵת.

um des Rüsttags willen der Juden,
dieweil das Grab nahe war.

67. CHOR

Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine,
Die ich nun weiter nicht beweine,
Ruht wohl, und bringt auch mich zur Ruh'.
Das Grab, so euch bestimmt ist,
Und ferner keine Not umschließt,
Macht mir den Himmel auf
Und schließt dei Hölle zu.

68. CHORAL

Ach Herr, laß dein lieb' Engelein,
Am letzten End die Seele mein
In Abrahams Schoß tragen;
Den Leib in sein'm Schlafkämmerlein
Gar sanft, ohn' ein'ge Qual und Pein,
Ruhn bis am Jüngsten Tage!
Alsdann vom Tod erwecke mich,
Daß meine Augen sehen dich
In aller Freud', o Gottes Sohn,
Mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich,
Ich will dich preisen ewiglich!

הַרְצִיטְטִיבִים לְקוֹחִים מִן "הַבְּשׂוּרָה עִפִּי" יוֹחֲנָן,
פֶּרֶק י"ח ו"ט, אֲלֵא אִם כֵּן צִוִּין אַחֲרַת.
תִּרְגוּם קִטְעֵי הַרְצִיטְטִיבִי: פֶּרֶוֹפ' פֶּרְנֶץ דְּלִיטְשׁ
(הַחֲבֵרָה לְכַתְּבֵי הַקּוּדֶשׁ בִּישְׂרָאֵל).
תִּרְגוּם הָאֲרִיּוֹת, הָאֲרִיּוֹזִי וְהַכּוּרָאִלִּים:
גִּדְעוֹן תְּמִיר ז"ל (בְּאֲדִיבוֹת מִשְׁפַּחַת תְּמִיר).

פנטזיה לכלי קשת

רוֹבֵן זֹרָאן / מנצח (גרמניה)
איתמר זורמן / כינור (ישראל-ארצות הברית)

והן ויליאמס / פנטזיה על נושא

של תומס טאליס

מוצרט / קונצ'רטו לכינור מס' 5 (הטורקי)

סטרווינסקי / "אלוני דִמְבֶרְטוֹן"

צ'ייקובסקי / סרנדה לכלי קשת, אופ' 48

תיאטרון ירושלים

יום ג', 5.5.20 בשעה 20:00

משכן פיס לאמנויות נס ציונה

יום ד', 6.5.20 בשעה 20:00

בית התרבות סביון

יום ה', 7.5.20 בשעה 20:30

היכל התרבות תל אביב, אולם צוקר

יום ו', 8.5.20 בשעה 13:00

מוצ"ש, 9.5.20 בשעה 21:00

יום א', 10.5.20 בשעה 20:00

אלמא מרכז אמנויות זכרון יעקב

יום ה', 11.3.20 בשעה 20:00

לא רק אופרה

ויקטור אביאט מנצח (צרפת)

הילה בג'יו סופרן (ישראל)

מור בירון בסון (ישראל-גרמניה)

פוצ'יני / "כריזנטמות" לכלי קשת

ואריה מתוך "ג'אני סקיקי"

רוסיני / אריה מתוך "הספר מסביליה"

וקונצ'רטו לבסון ולתזמורת

ורדי / אריה ופרלוד מתוך "לה טרוויאטה"

ביזה / אריה מתוך "כרמן"

וסימפוניה בדו מז'ור

אלמא מרכז אמנויות זכרון יעקב

יום ה', 5.3.20 בשעה 20:00

מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ו', 6.3.20 בשעה 13:00

מוצ"ש, 7.3.20 בשעה 20:00

יום א', 8.3.20 בשעה 20:00

משכן פיס לאמנויות נס ציונה

יום ב', 9.3.20 בשעה 20:00

תיאטרון ירושלים

יום ג', 10.3.20 בשעה 20:00

הקונצרט יועבר בשידור חי

בכאן קול המוסיקה,

באתר הקאמרטה ובדף הפייסבוק

דמיטרי רוזנצוויג / נגן קונטרבס ראשון

דמיטרי רוזנצוויג נולד ב-1973 באירקוטסק שבסיביר. את ראשית הכשרתו המוזיקלית קנה לו בבית הספר התיכון למוזיקה בעיר, וב-1992, בתום לימודיו בקולג' המוזיקלי של אירקוטסק, זכה בתעודת קונטרבסיסט תזמורתי ובתעודת הוראה.

הוא המשיך בלימודיו בקונסרבטוריון הממלכתי של נובוסיבירסק, שם הוענקו לו ב-1999 תעודת אמן, תעודת סולן ותעודת מחנך במוסדות חינוך על-יסודיים.

בזמן לימודיו בקולג' שימש נגן קונטרבס בתזמורת הפילהרמונית האזורית של אירקוטסק, ובעת לימודיו בקונסרבטוריון היה חבר בתזמורת הפילהרמונית הממלכתית של נובוסיבירסק. במקביל, היה חבר בהרכב קאמרי ובתזמורת סימפונית בעיר.

ב-2001, מיד אחרי עלותו ארצה, התקבל רוזנצוויג לשורות הקאמרטה, וכעבור כשנתיים נתמנה לנגן קונטרבס ראשון.

נטשה שר / כנרת ראשית

נטשה שר, הכנרת הראשית של הקאמרטה הישראלית ירושלים, עלתה ארצה ממוסקבה עם משפחתה ב-1990. בטרם הצטרפה לשורות הקאמרטה, ב-2003, הופיעה כסולנית עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור והתזמורת הקאמרית הישראלית.

נטשה בוגרת האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים, שם למדה אצל הפרופסור מאיה גלזרובה והפרופסור יורי גנדלסמן, אביה. ב-2004 הייתה ממקימי שלישיית כלי הקשת "אראטו" והופיעה עמה בסדרות קאמריות בארץ.

כמו כן השתתפה כסולנית וכחברה בהרכבים קאמריים בקונצרטים ובפסטיבלים בארץ ובחוץ לארץ: בניו יורק, בלונדון, בפריס, בפרנקפורט, במילאנו ובסיוור בכמה מערי יפן. מאז הצטרפותה לקאמרטה, שר מופיעה באורח קבע כסולנית בקונצרטי התזמורת.

אלון ראובן / נגן קרן ראשון

אלון ראובן החל ללמוד נגינה בקרן יער אצל יעקב קלינג בגיל 10, וכעבור שנתיים הופיע כסולן עם תזמורות ובשידורי רדיו וטלוויזיה. בעת לימודיו אצל דיויד ג'ולי בבית הספר הגבוה למוזיקה של מנהטן, ייסד אנסמבל קאמרי ב-International House הניו יורקי.

בהמשך השתלם אצל פרופ' פרידריך אדם באקדמיה ע"ש ליסט בבודפשט, ובשובו ארצה נתמנה לנגן הקרן הראשון של הקאמרית הקיבוצית ואחר כך של הקאמרטת. לחם חוקו הוא מוזיקה קלאסית ובארוקית, אך לפעמים הוא מנגן גם בכלים עתיקים.

הוא מופיע ב"ימי מוצרט באַלמָא" עם הפרויקט הקאמרי הישראלי והוא מנגן באנסמבלים "מיתר", "המאה ה-21" ו"בארוקדה". התקליטור Horn Quest, שבו הוא מנגן עם הסופרן קרן הדר ועם הפסנתרן יוני פרחי, יצא ב-2010. הוא אביהם של נעמה, אייל ונועה וחובב ספורט אתגרי.

כרמלה ליימן / משנה לכנר ראשי

כרמלה ליימן מנגנת בשורות הקאמרטת מיום הקמתה בשנת 1984, והיא מובילת המשנה של סקציית הכינור הראשון מ-1990. ליימן, ילידת וילנה, עלתה ארצה ב-1972 וכעבור שנתיים החלה ללמוד באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בתל אביב, אצל אילונה פֶּהָר, פליקס אַנְדֶּרְיֵבְסְקִי ויאיר קלס.

את לימודי התואר הראשון והשני השלימה בהצטיינות ובלייווי מלגות קרן התרבות אמריקה-ישראל, ועם רביעיית גֶרְטֶלֶר, הרביעייה הייצוגית של האקדמיה, שהייתה בין מקימה, הופיעה בארץ ומחוצה לה. כמו כן השתלמה אצל רביעיית אמדאוס ורביעיית ג'וליארד.

ליימן הייתה חברה באנסמבל שהקליט את היצירות שנכתבו בגטו טרזין לסרט של ה-BBC, בחמישיית קלרינט - עם אלי חפץ - שהקליטה חמישיות ישראליות ובאנסמבל "סולני הגליל" בניצוח אבנר בירון. ליימן מרבה לעסוק בהוראה, בניצוח על תזמורות נוער ובהדרכת הרכבים.

J. S. BACH / JOHANNES PASSION

Andres Mustonen conductor (Estonia)

Anto Önnis tenor | evangelist (Estonia)

Aare Saal bass-baritone | Jesus (Estonia)

Maria Valdmaa soprano
(Estonia-The Netherlands)

Iris Oja alto (Estonia)

Collegium Musicale

Chamber Choir (Estonia)

Choir master: Endrik Üksvärav

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Johannes Passion, BWV 245

Tel Aviv Museum of Art

Friday, 14.2.20 at 13:00

Saturday, 15.2.20 at 20:00

Sunday, 16.2.20 at 20:00

Jerusalem Theater

Tuesday, 18.2.20 at 20:00

**Broadcast live on
Kan Kol Hamusica and
on the ICJ website
and Facebook page**

The ICJ is greatly indebted to the Jerusalem Cinematheque for the series of films and lectures on the crucifixion presented to the Jerusalemite public before the concert.

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM

MUSIC DIRECTOR AVNER BIRON

THE MUSICIANS

1st Violin

Matan Dagan*
Natasha Sher*
Carmela Leiman***
Arnold Kobiliansky
Halina Korinets
Michael Pavia
Roman Yusupov

2nd Violin

Hadas Fabrikant**
Eduard Reznik**
Michael Kontsevich
Smadar Schidlowsky
Keren Shoshani
Omri Tzach

Viola

Eliana Lovenberg***
Tatiana Fine
Boris Rimmer
Eduard Shubaev
Cello
Marina Katz**
Zvi Orleansky**
Alexander Sinelnikov***
Esther Valladares

Bass

Dmitri Rozenzweig**
Shai Peker

Flute

Esti Rofé**
Shani Sagi°

Oboe

Muki Zohar**
Ori Meiraz

Clarinet

Shira Elyasaf**

Bassoon

Mauricio Paez**
Kristijonas Grigas

French Horn

Alon Reuven**
Ruth Varon

Organ, Harpsichord

Iris Globerson-Hirsch°

Timpani

Karen
Phenpimon-Zehavi**

*Concertmaster

**Principal player

***Assistant principal

°Guest musician

BOARD OF DIRECTORS AND MEMBERS OF THE ASSOCIATION

Yair Green, Adv.*, Chairman
Jacob Aizner*
Prof. Ruth Arnon*
Avner Azulay
Talma Barabash-Knoller, CPA
Prof. Avi Ben Basat
Prof. Shlomo Biderman
Dr. Yoram Blachar*

Dr. Shmuel Cabilly*
Ruth Cheshin*
Ilan de Vries*
Prof. Menachem Fisch
Prof. Benny Geiger*
Efrat Weiman Gershony*
Prof. Moshe Hadani*
Prof. Uri Karshon

Raanan Kop, CPA*
Moshe Michles*
Prof. Dafna Schwartz*
Dov Shafir
Baruch Shalev
Dr. Lea Shamir-Shinan
Yehuda Zisapel
Gershon Zohar

*Member of the board

ADMINISTRATION

General Director Yoram Youngerman
Administrative Manager Michael Kontsevich
Producer Anat Richter
Music content coordinator Dr. Ron Merhavi
Marketing Manager
Sarah Taylor David (on leave), Dr. Sharon Gordon

Sales Manager Dagan Feder
Office Manager Debbie Ben Zvi
Stage Manager Valery Aksyonov
Accountant Sarit Yitshaki

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem
Tel: +972-2-5020503 | Fax: +972-2-5020504
www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

Program Notes Benny Hendel **Design** Hagit Maimon

קול המוסיקה | כסא

04

The InstruVocal Series

J. S. BACH / JOHANNES PASSION